

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

23 – 2008 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

4. jun 2008. Vol. 3, Broj 23

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Vidovi selekcije	8-9

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA U Pljevljima ponuđeno najviše teladi

U Pljevljima je u toku prethodne nedjelje u ponudi najviše bilo teladi (50 grla sa cijenom od 2,3 do 2,6€/kg žive mjere). Dobra ponuda teladi je bila i u Beranama i Bijelom Polju (po 31 grlo) a cijena im se kretala od 2,2 do 2,8€/kg žive mjere.

Na pijaci u Podgorici ponuđeno je 20 grla sa cijenom od 2,8 do 3,2€/kg žive mjere.

Ponuda teladi na pijaci u Baru i Nikšiću je nešto slabija. U Baru je ponuđeno 10 grla sa cijenom od 2,7 do 3€/kg žive mjere a u Nikšiću 7 grla sa cijenom od 2,8 do 3€/kg žive mjere.

Bar

Tokom ove nedelje u odnosu na prethodnu došlo je do blagog porasta cijena teladi i junadi manjih od 300 kg.

Ponude žive stoke na Barskoj pijaci nije bilo dok je Vladimirskoj pijaci ponuđeno i prodato 18 jagnjadi po 2,8€/kg žive mjere. I dalje imamo dobru ponudu jagnjadi veću od tražnje dok je porasla tražnja za teladima u odnosu na prethodni period.

Berane

Ove nedjelje na stočnoj pijaci u Beranama bila je dobra ponuda kod svih vrsta i kategorija žive stoke.

Cjenovni trend je ostao na približno istom nivou, kod kategorija priplodnih junica i priplodnih krava u čistoj rasi tražnja je povećana, dok je kod ostalih kategorija na istom nivou od prošle sedmice.

Nikšić

Ove nedjelje došlo je do blagog porasta cijene junadi, težine preko 300 kilograma. Sada je njihova dominantna cijena 1,8€ za kilogram žive mjere. Na pijaci je bilo ponuđeno svega 15 prasadi i 3 koze sa jaradima, pa je većina cijena uzeta direktno sa farmi.

Pljevlja

Na lokalnoj pijaci Bobovo u Pljevljima organizovan je otkup teladi i junadi sa tog područja. Cijena teladi se kretala od 2,3€ do 2,6€ zavisno od kvaliteta. Na ostalim pijacama zabilježena je dobra ponuda jagnjadi što je uslovilo pad cijene pa je najniža cijena inosila 2,1€ a maksimalna je bila 2,4€.

Bijelo Polje

Na stočnim pijacama u Bijelom Polju ove sedmice bila je dobra ponuda žive stoke. To se prije svega odnosi na telad, jagnjad i priplodne ovce.

Veći rast cijena zabilježen je kod prasadi, dok kod ostalih kategorija nije bilo značajnijih promjena osim kod kategorije jagnjadi gdje je cijene u padu.

Podgorica

Ovu nedjelju na pijci u Podgorici obilježila je bolja ponuda junadi preko 300 kg i rast cijene do 2,3€ po kilogramu. Cijene ostale stoke su ostale na prošlo-nedeljnom nivou, osim sto je cijena jagnjadi i jaradi u blagom padu.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 29. 5. – 4. 6. 2008. godine

Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.50 (2.50-2.80)	2.60 (2.50-2.60)	~	~	~	2.55 (2.50-2.70)
2	Telad 80-160 kg kg	2.90 (2.70-3.00)	2.40 (2.30-2.70)	2.30 (2.20-2.50)	2.90 (2.80-3.00)	2.40 (2.30-2.60)	3.00 (2.80-3.20)	2.65 (2.52-2.83)
3	Junad do 300 kg kg	2.10 (1.90-2.30)	~	1.60 (1.50-1.70)	2.10 (2.00-2.20)	~	~	1.93 (1.80-2.07)
4	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	~	~	~	2.20 (2.10-2.30)	2.20 (2.10-2.30)
5	Junad preko 300 kg kg	1.60 (1.50-1.70)	1.50 (1.50-1.50)	1.40 (1.30-1.50)	1.80 (1.70-1.90)	1.70 (1.60-1.80)	~	1.60 (1.52-1.68)
6	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.00-1.20)	~	~	1.10 (1.00-1.20)	~	1.15 (1.00-1.20)
7	Krave za klanje kg	1.00 (0.80-1.20)	0.80 (0.80-1.00)	0.80 (0.80-0.90)	0.85 (0.70-1.10)	0.90 (0.80-0.95)	0.80 (0.80-1.00)	0.86 (0.78-1.03)
8	Prasad kg	~	3.50 (3.50-3.50)	3.00 (2.70-3.30)	3.60 (3.20-3.80)	~	3.30 (3.20-3.50)	3.35 (3.15-3.53)
9	Jagnjad kg	2.70 (2.60-2.80)	2.20 (2.20-2.50)	2.30 (2.20-2.40)	2.90 (2.80-3.00)	2.30 (2.10-1.40)	2.40 (2.30-2.60)	2.47 (2.37-2.45)
10	Jarad kg	3.00 (3.00-3.20)	~	2.40 (2.30-2.50)	~	~	2.80 (2.70-2.80)	2.73 (2.67-2.83)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
11	Priplodne ovce grlo	~	160.00 (130.00- 200.00)	140.00 (120.00- 160.00)	160.00 (140.00- 180.00)	160.00 (155.00- 180.00)	100.00 (90.00- 120.00)	144.00 (127.00- 168.00)
12	Priplodne koze grlo	~	150.00 (100.00- 180.00)	~	130.00 (120.00- 150.00)	~	~	140.00 (110.00- 165.00)
13	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)
14	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,000.00 (900.00- 1,150.00)	~	1,000.00 (900.00- 1,150.00)
15	Priplodne junice Melez grlo	~	~	~	~	~	800.00 (750.00- 850.00)	800.00 (750.00- 850.00)
16	Priplodne krave HF grlo	900.00 (900.00- 900.00)	~	~	1,300.00 (1,000.00- 1,500.00)	~	~	1,100.00 (950.00- 1,200.00)
17	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,000.00 (1,000.00- 1,150.00)	900.00 (900.00- 900.00)	950.00 (950.00- 1,025.00)
18	Priplodne krave Melez grlo	~	800.00 (600.00- 1,000.00)	750.00 (700.00- 1,000.00)	700.00 (500.00- 900.00)	~	~	750.00 (600.00- 966.67)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 26.5-1.6.2008. godine

Jedinica mere din/kg		Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija			
				Beograd Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Osipaonica	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor		S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Dvske	Jagnjad	sve	sve	140	---	120	130	135	130	---	---	---	---	---	120	---	140	---	---	110	---	---	140
				180	150	150	170	170	200	190	---	180	220	200	---	---	200	---	190	160	180	190	180
Jarići	Junad	sve	do 300 kg	170	140	150	140	145	150	150	---	---	---	160	170	160	---	---	160	150	160	---	150
				---	---	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	155	---	---	---
Junad	Junad	do 300 kg	SM	150	---	150	140	---	130	135	---	---	---	---	155	145	---	---	---	180	---	---	150
				140	140	130	150	---	120	130	---	---	150	130	---	---	150	---	150	160	---	140	150
Koze	Krave za klanje	sve	HF	90	---	80	90	100	80	---	---	---	---	80	70	---	---	---	80	70	---	---	80
				---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80	---	---	80	---	---	---
Krave za klanje	Krmače za klanje	sve	>130 kg	90	100	90	110	---	80	80	---	---	---	80	80	---	95	---	80	100	---	---	80
				110	---	90	60	95	70	---	---	110	---	---	---	110	---	---	100	110	---	90	110
Ovca	Ovnovi za priplod	sve	sve	110	---	100	100	125	100	---	---	---	---	100	100	90	---	---	90	85	164	80	100
				140	---	130	110	---	---	---	---	120	120	---	---	---	---	---	---	130	180	---	---
Prasad do 15 kg	Prasad do 25 kg	sve	sve	200	150	210	---	200	200	210	---	---	200	200	200	---	180	---	170	200	---	180	200
				180	140	210	180	175	180	200	---	200	190	200	---	---	170	---	160	200	180	180	180
Priplodne junice	Priplodne krave	sve	HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---
				---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)	Šilježad	SM	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	170	---	---	---	---	110	---	---	---
				140	---	130	140	155	140	---	---	130	---	---	---	---	---	---	130	130	---	---	---
Telad	Telad	80-160 kg	HF	220	---	190	---	---	---	---	---	---	---	---	---	200	---	---	200	---	---	---	200
				250	230	220	250	---	220	190	---	---	---	225	230	---	---	220	---	200	260	---	---
Tovljenici	Tovljenici	80-130 kg	sve	130	120	140	130	---	100	---	---	---	---	140	130	140	---	---	130	150	130	125	130
				120	100	110	80	130	90	---	---	---	120	115	---	---	---	110	---	110	140	---	110

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 82 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

Hrvatska

U razdoblju: od 26.05.2008. do 01.06.2008. (22. tjedan)

Uspoređeno s razdobljem: od 12.05.2008. do 18.05.2008. (20. tjedan)

Proizvod/product	cijena kn/kg		
		Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	min	20,00	0,00
	max	33,00	0,00
	prosjeck	24,93	0,25
tele holstajn (80-160kg)-calf .	min	17,00	0,00
	max	27,00	0,00
	prosjeck	23,79	0,00
junica simental (za klanje)-heifer .	min	9,00	0,00
	max	13,50	-2,50
	prosjeck	12,27	0,71
junica holstajn (za klanje)-heifer .	min	8,00	0,00
	max	11,00	0,00
	prosjeck	9,97	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	min	12,00	0,00
	max	22,00	4,00
	prosjeck	13,69	0,32
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	min	11,00	0,00
	max	12,00	0,00
	prosjeck	11,50	0,00
krava simental (za klanje)-cow .	min	4,00	0,00
	max	8,00	-2,00
	prosjeck	6,60	0,02
odojak (25-35 kg)-piglets .	min	13,00	1,00
	max	30,00	5,00
	prosjeck	16,52	1,26
svinja (80-120 kg)-pig .	min	8,00	0,00
	max	16,00	2,00
	prosjeck	10,26	0,13
krmača (za klanje)-sow .	min	5,00	0,00
	max	8,00	1,00
	prosjeck	6,20	0,20
janjad-lambs .	min	18,00	0,00
	max	40,00	0,00
	prosjeck	24,46	-0,09
jare-kid goat .	min	21,00	-3,00
	max	26,00	-9,00
	prosjeck	24,96	-4,18
ždrijebe-foal .	min	12,00	0,00
	max	13,00	0,00
	prosjeck	12,50	0,00
konj-hors .	min	9,00	0,00
	max	11,00	0,00
	prosjeck	10,00	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum										
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				od : 19.05.08										
D02. Viandes bovines, porcine, ovines et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																				do : 25.05.08										
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																														
BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednje nedelje				
Junad U2	324.5	301.6	335.1	316.4	436.7	316.2	350.0	334.2	364.4					352.8	334.8	316.9	338.9	334.8	316.9	338.9	338.9	269.3	282.0	339.9	331.7	360.2	-0.68					
Junad U3	299.2	306.1	338.5	312.1	431.2	312.5	338.0	335.2	365.0					332.4	316.8	316.2	334.8	316.2	316.2	334.8	334.8	268.5	280.5	330.4	333.7	338.7	120					
Junad R2	285.6	294.9	322.5	309.6	283.6	410.0	350.7	317.0	329.2	341.1				325.5	310.4	308.8	293.4	330.5	216.8	268.5	260.3	216.8	268.5	341.7	332.7	323.2	327.0	0.55				
Junad R3	261.9	289.2	326.0	304.2	236.3	415.3	294.8	310.0	330.4	369.9				308.6	279.0	358.3	304.2	310.2	271.6	317.2	265.1	262.1	268.5	349.7	330.3	326.9	36.3	2.20				
Junad O2	253.1	232.6	275.1	316.8	282.9	210.1	395.4	244.3	288.0	314.4	279.8	282.0	195.1	261.0	286.2	274.3	358.3	287.7	284.1	216.8	216.8	316.0	216.8	271.2	289.1	312.2	300.3	280.0	105			
Junad O3	239.9	266.6	302.7	284.1	201.7	370.9	260.8	283.0	316.3	268.5	282.0	205.8	243.3	287.1	256.5	358.3	279.7	294.6	292.6	300.7	220.9	277.2	253.2	263.7	34.1	308.7	287.0	0.37				
Junad	295.6	232.6	288.5	312.6	301.3	220.4	401.5	303.4	320.8	329.0	373.8	282.0	188.6	252.2	337.8	265.9	358.3	299.7	311.6	292.0	325.0	212.7	268.5	276.5	295.2	320.5	317.0	321.4	0.74			
Bikovi R3	202.0	276.8	287.2						248.0	314.8				247.1					279.8	299.2			203.1	266.7	258.0		311.1	270.6	-4.08			
Bikovi	202.0	276.8	287.2						248.0	314.8				247.1					279.8	299.2			203.1	266.7	258.0		311.1	270.6	-4.08			
Goveda U2									349.0	322.9					316.8															-9.45		
Goveda U3									349.0	332.3					349.3																124	
Goveda U4									328.0	333.7					314.6																0.82	
Goveda R3														327.9																	2.23	
Goveda R4									303.0	329.0																					156	
Goveda O3									293.0	317.5				294.0																	2.79	
Goveda O4									287.0	317.9				274.5																	142	
Goveda									308.9	324.3				311.8																	177	
Krave R2	286.1								332.0		252.5				234.0	220.1															2.97	
Krave R3	278.1								199.7	335.0	290.3	259.8			314.3	216.5															0.52	
Krave R4									245.3	319.0	289.5			194.5	216.7																0.50	
Krave O2	257.8	173.8	216.1	246.9	263.7	157.2	187.6	180.8	288.0	273.8	217.8			184.6	180.2	266.2	204.7														166	
Krave O3	252.5	168.7	211.1	255.8	275.0	155.6	180.0	179.6	281.0	281.5	230.5			196.7	183.4	266.7	213.4														2.92	
Krave O4	246.1	168.2	183.1	253.5	277.7	154.5			172.9	282.0	281.5			181.0	180.8	226.9															2.36	
Krave P2	217.2	173.2	182.5	181.0	214.9	144.2	143.2	161.9	243.0	232.3	203.6			181.0	180.7	269.0	201.8														3.56	
Krave P3	206.1	163.6	170.7	219.8	228.8	142.5	121.3	159.6	268.0	274.2	200.0	170.0	187.4	189.5	269.5	226.8															2.20	
Krave	251.6	171.0	212.2	222.1	264.3	147.3	172.8	182.5	289.3	274.5	222.0	222.0	170.0	187.4	184.8	280.2	211.4														2.35	
Junice U2	331.0								329.1	406.0	334.2	444.7			362.9																-0.24	
Junice U3	312.0								338.8	400.0	334.9	436.5			301.6																3.02	
Junice R2	296.5								399.9	285.1	344.0	330.5	385.2		189.6	334.5	247.6														-157	
Junice R3	252.0								404.4	316.9	345.0	330.8	400.9		210.0	326.9															-0.26	
Junice R4									263.7	323.0	331.2				167.2	177.8															0.70	
Junice O2	203.5	228.4	246.4	256.0	204.9	369.2	274.2	289.0	319.2	247.2				182.6	202.7	249.3	209.3														0.39	
Junice O3	204.5	223.8	277.6	272.8	192.4	374.9	282.7	304.0	319.9	254.0				184.3	221.3	273.7	209.1														0.94	
Junice O4	205.8	260.0	273.6						278.6	297.0	319.3				244.0	180.6																-0.08
Junice	294.2	204.1	234.5	296.5	291.5	199.2	387.9	314.3	309.5	327.0	409.4	244.0	171.6	209.6	316.0	212.2	293.5														0.48	
Poljke	206.4	208.1	247.8	274.1	284.3	189.8	362.8	286.9	307.4	316.2	352.6	235.2	189.8	218.8	312.0	226.4	186.7	261.4	286.6	240.4	298.0	189.2	258.5	220.4	247.7	295.6	316.6	267.6		1.21		
Promena poslednje nedelje	3.4	-6.2	-2.3	0.2	2.4	5.6	2.2	-3.3	2.4	3.3	4.2			-7.7	-7.7	4.3	7.8	3.0	-2.5	13	0.9	-0.5	0.9	4.9	2.8	-15	0.6					

Izvor: EU Komisija

VIDOVI SELEKCIJE

Familijska, unutar familijska i kombinovana selekcija - familijska podrazumijeva selekciju, to jest odabiranje na osnovu prosjeka familije, a vrijednosti individua se zanemaruju. Familija su potomci istaknutih individua ili još uže roditelji i pravi polusrodnici. Familijska selekcija je efikasna pri poboljšanju nisko naslednih osobina i uspješnija je što ima više braće i sestara kao i polusrodnika. Može se provoditi selekcija unutar familija, a to znači da se osobine individue koja je član familije upoređuju sa prosjekom osobina familije. Životinje koje najviše odstupaju od prosjeka familije odabiraju se za priplod. Kombinovana selekcija objedinjuje prethodna dva metoda.

Indirektna (posredna) selekcija - se provodi kada su proizvodne osobine međusobno povezane. Povezanost između osobina može biti pozitivna ili negativna. Ako je pozitivna to znači da se popravljanjem jedne osobine popravljaju i druga osobina. Kod negativne povezanosti popravljanjem prve indirektno pogoršavamo drugu. Na primjer, dnevni prirast i konverzija hrane za kilogram prirasta imaju negativnu povezanost. Povećanjem dnevnog prirasta smanjuje se konverzija hrane za kilogram prirasta. Negativna je povezanost između proizvodnje mlijeka i sadržaja mliječne masti. Značaj indirektna selekcije je u tome da je ona ponekad efikasnija od direktne.

Odabiranje na više osobina - se vrši jer ekonomska vrijednost nekog grla ne zavisi od jedne već od više osobina. Važne proizvodne osobine različito mogu biti ispoljene kod nekog grla. Zbog toga ukupnu vrijednost grla određuje dvije, tri ili više osobina. Osobine životinja su

različitog stepena naslednosti, međusobne povezanosti i ekonomske važnosti. Ovom načinu odabiranja daje se prednost iako je efekat selekcije manji nego kad se selekcija provodi na jednu osobinu. Postoji više vidova selekcije na više osobina i to: tandem selekcija, nezavisni nivo selekcije i selekcijski indeks.

Selekcijski indeksi su našli široku primjenu i u njega mogu biti uključene dvije ili više osobina kod životinja. Selekcijski indeks je brojčana vrijednost na osnovu koje se neko grlo odabere, a neko ne. Na primjer priplodni bikovi po završetku performans testa mogu se odabrati na osnovu dvije osobine (dnevni prirast i konverzija hrane).

Odabiranje na osnovu ostalih postupaka kontrole - u toku iskorišćavanja životinja u priplodu obavlja se kontrola njihovih proizvodnih osobina na osnovu kojih se ocjenjuju. Neke osobine se ponavljaju i mogu se mjeriti kod istog grla više puta u toku života. To je kod krava proizvodnja mlijeka. Kontrola mliječnosti krava obavlja se u određenim vremenskim intervalima i prema usvojenoj metodologiji. U toku kontrole uzima se uzorak koji služi za određivanje sadržaja mliječne masti i proteina, kao i broja somatskih ćelija u mililitru mlijeka. Količina i sastav mlijeka služe za ocjenu vrijednosti plotkinja i one se razvrstavaju u klase.

Kvalitet trupa se može ocijeniti na živim i zaklanim životinjama. Na živim životinjama se može odrediti metodom tomografije ili nuklearnom magnetnom rezonancom tako da se kvalitetna grla ostavljaju, a nepoželjna isključuju. Kod zaklanih životinja kvalitet trupova se

utvrđuje disekcijom. Ovom metodom se najtačnije utvrdi količina i odnos pojedinih tkiva (mišićno, masno, koštano) u trupu. Danas je moguće to isto utvrditi i drugim modernijim metodama, primjenom različite opreme (FOM, HGP, SKG) koja se vezuje za kompjuter. Kvalitet mesa se ocjenjuje mjerenjem svetlosne refleksije mišića i elektroprovodljivošću.

Podaci dobijeni kontrolom proizvodnih osobina moraju se analizirati i iskoristiti za dodatnu ocjenu priplodne vrijednosti roditeljskih parova, stvorenih genotipova, a sve u cilju unapređenja govedarstva na farmama i šire u ukupnoj populaciji goveda.

Šta gledamo kod spoljnog izgleda pri odabiranju

- linija leđa - poželjna ravna linija
- visina grebena - poželjna visina karakteristična za rasu i kategoriju
- stavovi nogu - poželjan pravilan stav nogu a ne uvučen, lavlji i drugi.
- vime - poželjno pravilno vime koje je žljezdano, a ne mišićno, da je dobro povezano i da se pravilno prostire naprijed i nazad i da su sise normalne dužine i debljine i pravilno raspoređene i bez prisustva pasisa.
- širina trupa i dubina grudi - poželjno dovoljno širok trup i duboke grudi.
- visina krsta i položaj karlice - poželjan normalan položaj, ne strm i oboren.
- papci, zglobovi - treba da su čvrsti.